

לימוד מדריכים - המעש המעש חודש שרהון תשפ"ב

"ואני אגלה לך איטי ארץ המאכה אשר לפני ורץ היוזים".
(בראשית א', יד).

דלמא: מעשה רבי היא רבה ורבי שמעון בן חלפתה הוון מהלכין בהדא בקעת ארבל בקריצתה, <עלות השחר> וראו אילת השחר
שבקע אורה. אמר רבי היא רבה לרבי שמעון בן חלפתה: בירבי, כך היא גאלתן של ישראל: <בן של חכם> בתחלה, קמאה, קמאה. כל מה
שהיא הולכת, היא רבה והולכת. מה טעמא? (מיכה ז, ח) "כי אשב בחשך יי אור ליי". כך בתחלה, (אסתר ב, כא) "ומרדכי יושב בשער
המלך", ואחר כך, (אסתר ו, יא) "ויקח המן את הלבוש ואת הסוס", ואחר כך, (אסתר ו, יב) "וישב מרדכי אל שער המלך", ואחר כך, (אסתר
ח, טו) "ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות", ואחר כך, (אסתר ח, טז) "ליהודים היתה אורה ושמחה".

(ירושלמי, ברכות)

עד שבא רבי ישראל לממל, היה מצב היהדות בה ירוד מאוד, כדוגמת שאר ערי גרמניה באותה תקופה. חנויות
היהודים היו פתוחות בשבת, וסוחרי העיר, שרוב עסקיהם היו קשורים עם הנמל, היו טוענים ופורקים סחורותיהם
בשבת כבימי חול. ואופיינית מאוד — גישתו של רבי ישראל אליהם ודרך השפעתו המתונה וההדרגתית. כשבא
בפעם הראשונה לבית הכנסת, בו התפללו הסוחרים וסוכני הנמל, על מנת לדרוש על דבר השבת — שאל אם אין
שם יהודים ליטאים. כשאמרו לו שישנם כאלה, לא דרש כלום וחזר כלעומת שבא. בשבת השנייה בא שוב,
וכשגודע שאין יהודים ליטאים, התחיל בדרשתו, ואחרי שהסביר להם את ערך השבת, לפי סגונם ורוחם, בא לידי
מסקנה: לטפל במטעני הנמל בשבת — מוכרחים, אך הכתיבה אינה הכרחית. הסוחרים הסכימו לדעתו וקבלו
עליהם לא לכתוב. לאחר אילו עבדות, דרש שוב רבי ישראל באותו בית כנסת ואמר: לפרוק סחורות בשבת —
מוכרחים, אבל טעניה בשבת בוודאי אינה הכרחית. הסוחרים הסכימו גם לזה. כעבור זמן מה הפוע שוב והזהיר
גם על הפריקה. וכך השפיע צעד אחר צעד, עד שעורר שם, כאמור, מהפכה גמורה.
(דב כץ, תנועת המוסר, 184)

"אין ניסים גלויים - צאורעות נפלאים חד-פעמיים - צינים את האדם, את טבעו, את הרגליו. הם
רק צדעזעים אותו באותו רגע, אך אין הם צנתקים אותו בעולצו, צהשגותיו, צעברו, צהרגלי
חיו... לכן לא נתצה אלא נלצד ונשים על לב, ששלושת אלפים איש צבין אלה אשר עצדו
רגליהם בתחתית ההר וצגעו קול אלוקים צדבר צתוך האש הלכו אחרי ארבעים יום ועצו עגל
ורקדו. כי לא השציעה החד פעמים היא ההופכת אדם וצשנה אותו צן ההפך אל ההפך, ואף לא
שציעה צפי הגבורה תשנהו בבת אחת צעובד צגלים לעובד ה', כי אם תרגול צצושך בחיי
תורה וצצוות, בהדרכתה הצתצדת של תורת ה', הצקיעה אותו צכל צד, הצסדירה את יוצו
ואת לילו, את חולו ואת צועדו, את חיו בבית ואת חיו בחוץ... רק היא צלולה לשנותו ולשצרו
צפני נפילה לתהוצי צחשכים וצפני נסיה אחורנית".
(נחציה ליבוביץ על חטא העגל)

"מה היה תחלתו של ר' עקיבא? אמרו, בן ארבעים שנה היה ולא שנה כלום. פעם אחת היה
עומד על פי הבאר, אמר: מי חקק אבן זו? אמרו לו: המים שתדיר נופלים עליה בכל יום. אמרו
לו: עקיבא, אי אתה קורא "אבנים שחקו מים"? מיד היה רבי עקיבא דן קל וחומר בעצמו: מה
רך פסל את הקשה, דברי תורה שקשין כברזל על אחת כמה וכמה שיחקקו את לבי שהוא
בשר ודם! מיד חזר ללמוד תורה. הלך הוא ובנו וישבו אצל מלמדי תינוקות. אמר לו: רבי,
למדני תורה! אחז רבי עקיבא בראש הלוח ובנו בראש הלוח. כתב לו אלף בית ולמדה. אלף
תיו ולמדה. תורת כהנים ולמדה. היה לומד והולך עד שלמד כל התורה כולה"
(אבות דרבי נתן נוסח א', פרק ו')